

علم‌النفس اشراقی انسان را به عالم معنا هدایت می‌کند

محقق و مدرس فلسفه با بیان این‌که علم‌النفس فلسفه مشاء در مقایسه با فلسفه اشراق جذاب نیست، گفت: بسیاری از افرادی که جذب حکمت اشراق شدند، از طریق مطالعه علم‌النفس به این مسیر رهنمون شدند، علم‌النفس اشراقی انسان را به عالم معنا هدایت می‌کند.

محقق و مدرس فلسفه با بیان این‌که علم‌النفس فلسفه مشاء در مقایسه با فلسفه اشراق جذاب نیست، گفت: بسیاری از افرادی که جذب حکمت اشراق شدند، از طریق مطالعه علم‌النفس به این مسیر رهنمون شدند، علم‌النفس اشراقی انسان را به عالم معنا هدایت می‌کند.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدیدالله یزدان‌پناه، محقق و مدرس حوزه و نویسنده کتاب عنوان [#171حکمت اشراق](#)، گزارش و سنجش دستگاه فلسفی شیخ شهاب‌الدین سهروردی راquo؛ عصر روز گذشته، 4 مردادماه، در نشست بررسی اندیشه و حکمت سهروردی، ضمن بیان این مطلب گفت: حکیم سهروردی که در قرن ششم زندگی می‌کرد، به حقیقت یکی از فیلسوفان برجسته دوره اسلامی است. بعد از بوعلی شخصیتی به اهمیت شخصیت سهروردی در حوزه فلسفه اسلامی وجود ندارد. او حرکتی را آغاز کرد که تقریباً در آینده فلسفه اسلامی مؤثر بود.

وی با بیان این‌که دوره‌ای که سهروردی پا به عرصه فلسفه گذاشت دوره‌ای است که نقدهای جدی بر فلسفه مشاء و کل اصل و اساس فلسفه مطرح شده بود، اظهار کرد: پیش از او غزالی و شهرستانی زندگی می‌کردند و معاصر او هم فخر رازی بود که در واقع این شخصیت‌ها معارضان با فلسفه و فلسفه مشاء هستند. غزالی با [#171تهافت الفلاسفة](#)؛ و شهرستانی با [#171مصارع الفلاسفة](#)؛ به جنگ و مبارزه با فلسفه پرداختند. فخر رازی هم اگرچه آثار فلسفی دارد اما به‌جدا با فلسفه جنگید.

این محقق و مدرس فلسفه در ادامه سخنانش تصریح کرد: در چنین فضایی بود که سهروردی ظهور کرد و فلسفه مشاء را ناکافی دانست و در این باره به‌صراحت می‌گوید که قبلاً بر طریقه مشائون بودم و اکنون تغییر و چرخش داد و منتقد فلسفه مشاء شد، اما اصل فلسفه را به عنوان راه راست تلقی کرد.

وی با بیان این‌که جوهره فلسفه اشراق، روش اشراقی، متافیزیک نوری و علم‌النفس اشراقی است، اذعان کرد: به نظر بنده هر سه این جوهره‌ها ریشه در کار بوعلی دارد. در نمط هشتم و نهم اشارات و رساله‌های حی بن یقظان، عشق و ... کاملاً مشهود است. در کار بوعلی روش اشراقی وجود دارد، اما خود صاحب کشف و شهود نیست، اما سهروردی خود دارای کشف و شهود بوده است.

یزدان‌پناه با اشاره به این‌که پایه روش اشراقی توسط بوعلی گذاشته شد، گفت: اما سهروردی روش اشراقی بوعلی را چنان بالا برد که در مقابل فلسفه مشاء قرار گرفت. بعد از بوعلی در آثار بهمنیار و شاگردان و دیگر شارحان بوعلی روش استدلالی ادامه یافت و روش شهودی چندان رشد نکرد، حتی خواجه نصیر هم اهمیت کار سهروردی را فهمیده و به شهود و اشراق سهروردی معتقد بود.

این مدرس فلسفه با اشاره به این‌که عالم مثال در فلسفه سهروردی از ابتکارات و نوآوری‌های اوست که سابقه‌ای در فلسفه ندارد، گفت: عالم مثال را اولین بار افلاطون مطرح کرد و ارسطو با آن جنگید و مبارزه کرد. ابن‌سینا هم به‌شدت با آن مخالفت کرد، اما سهروردی با استدلال فلسفی و شهودی و با قدرت کامل آن‌را دوباره به عرصه می‌آورد و فراتر از افلاطون مفصل به آن می‌پردازد.

وی با بیان این‌که بوعلی در آثارش تعبیری دارد که معلوم است از شهود دیگران بهره می‌برد، اذعان کرد: کل فضای فلسفه سهروردی اشراقی است و او خود شهوداتش را بیان می‌کند. موضوع مهمی که فلسفه اشراق را از فلسفه مشاء جدا می‌کند، متافیزیک نوری است که خود او می‌گوید کسی از پیروان فلسفه مشاء را نمی‌شناسد که دست در علم الهیه داشته باشند.

یزدان‌پناه با بیان این‌که اندیشه ظلم و نور قبل از سهروردی بوده است، اظهار کرد: اندیشه نور و ظلمت در حکمت ایران باستان بوده اما سهروردی آن‌را گسترش داد و با یک بازسازی فلسفی مورد استفاده قرار داد. برخی معتقدند که فلسفه سهروردی دارای نظام نیست اما در این اثر نشان دادم که حکمت و فلسفه سهروردی دارای نظام است.

یادآور می‌شود، به مناسبت هشتم مردادماه سالروز بزرگداشت شیخ شهاب‌الدین سهروردی، بنیانگذار حکمت اشراق و هم‌زمان با انتشار دو اثر جدید درباره حکمت و اندیشه وی با عنوان «#171حکمت اشراق، گزارش و سنجش دستگاه فلسفی شیخ شهاب‌الدین سهروردی»؛ از حجت‌الاسلام والمسلمین سیدیدالله یزدان‌پناه و «#171مبانی حکمی هنر و زیبایی از دیدگاه شهاب‌الدین سهروردی»؛ از طاهره کمالی‌زاده نشست هفتگی مؤسسه شهر کتاب با حضور مؤلفان این دو اثر و علی‌اصغر محمدخانی عصر روز گذشته 4 مردادماه برگزار شد.